

Kvävestrategi för vårraps

Lars Eric Anderson, växtodlingskonsulent, Örebro läns hushållningssällskap

- **Skördeökning med delad kvävegiva i enstaka försök**
- **Antalet sidogrenar per planta av betydelse, men svårt att styra**
- **Riklig nederbörd kan eventuellt motivera delning**

Ger en odlingsteknik med delade kvävegivor möjligheter att styra beståndsutveckling och -uppbyggnad i vårraps? Det är frågor som undersöks i en försöksserie i Örebro län med start 1999.

Två försök årligen, totalt sex försök, har utförts. Varje år har ett legat på fastmarksjord och ett på mulljord. Stigande engångsgivor vid sådd upp till 160 kg/ha kväve har jämförts med delade givor. Kväve vid sådd gavs i form av NS 27-3 kombisått. Andra delgivan tillfördes som Kalksalpeter med svavel (KsS) övergödslat i sent knoppstadium (stadium 3.3). Vårförråden av mineralkväve på försöksplatserna har varit måttliga, oberoende av jordart. Mulljordarna har odlats under lång tid och gödslas normalt med relativt höga kvävegivor.

Små skillnader

Figur 1 visar fröskördar i medeltal för samliga försök över de tre åren. Skörden ökade med stigande giva upp till högsta nivån. Skillnaden mellan 120 och 160 kg/ha kväve var ca 200 kg frö, vilket ungefär balanserar kostnaden för merinsatsen. Att dela givan har däremot inte givit några merskördar. En titt på enskilda försök ger delvis en annan bild. Att försöken representerar fastmarksjord eller mulljord hade ingen större betydelse, däremot skiljer sig åren åt påfallande mycket

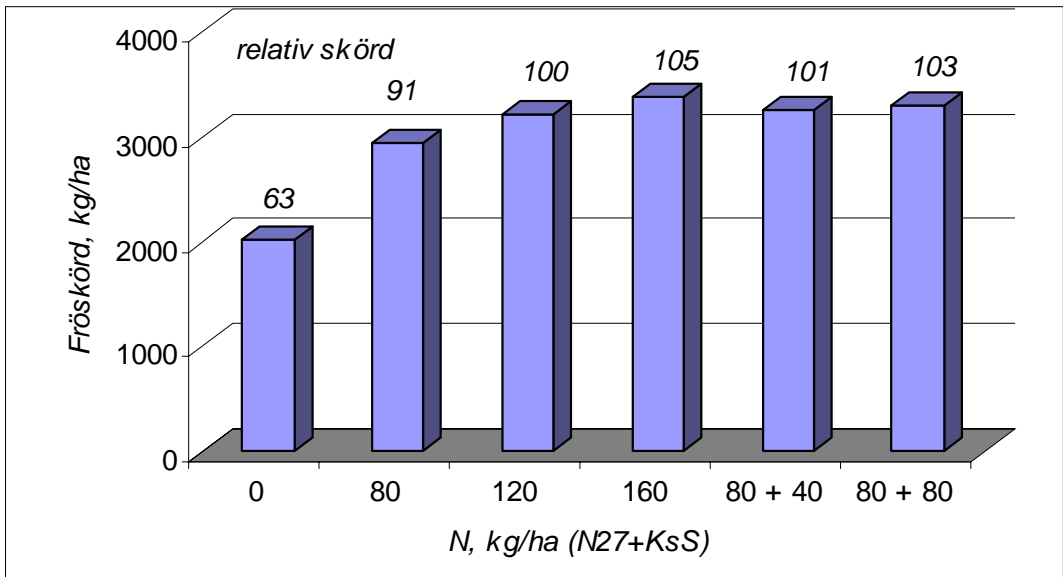
(fig. 2). Första årets resultat innebar merskördar med mellan 100 och 200 kg /ha för delade givor, men inga ökning eller t o m sänkningar övriga år. Våren och försommaren 1999 var betydligt nederbördsrikare än följande års, vilket åtminstone delvis kan förklara skillnaderna.

Ökad kvävehalt betyder i regel minskad råfetthalt, så även i denna försöksserie (fig. 3, värdena ej klara för 2001). På mulljordarna är effekten mindre tydlig eftersom tillskottet av mineraliserat kväve under säsongen kan antas vara större. Delade givor gav inga dramatiska förändringar.

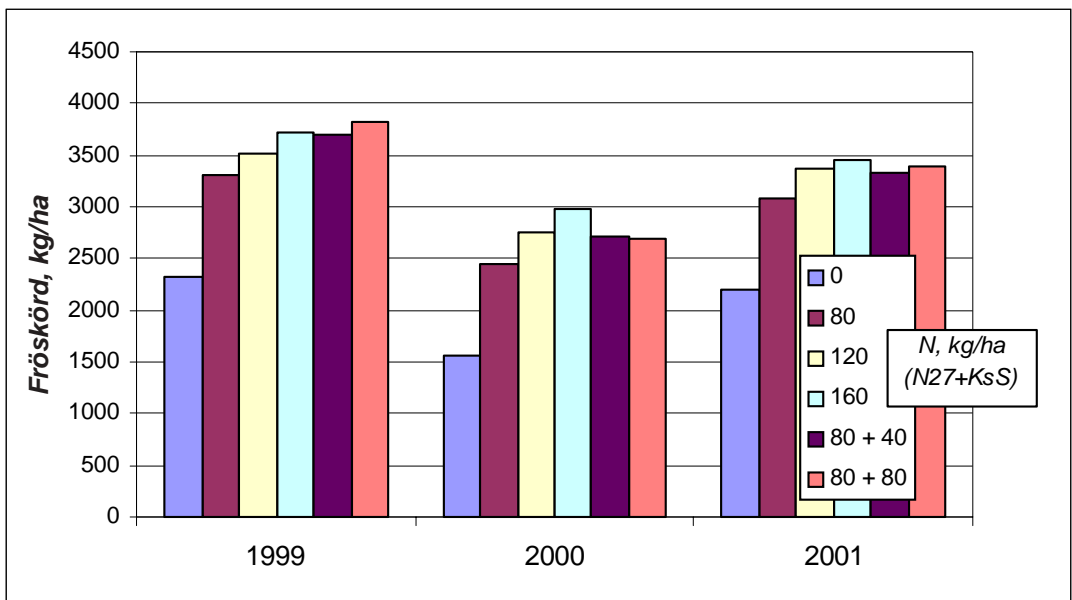
Strategi?

Antalet sidogrenar per planta ger en viss uppfattning om beståndets uppbyggnad. Resultaten från 1999 antyder att stigande N-tillförsel men också delade givor stimulerat utvecklingen av sidogrenar. Någon effekt av delningen syns däremot inte övriga år. Antalet sidogrenar per planta förefaller visserligen vara en skördefaktor av betydelse, men har inte kunnat styras generellt.

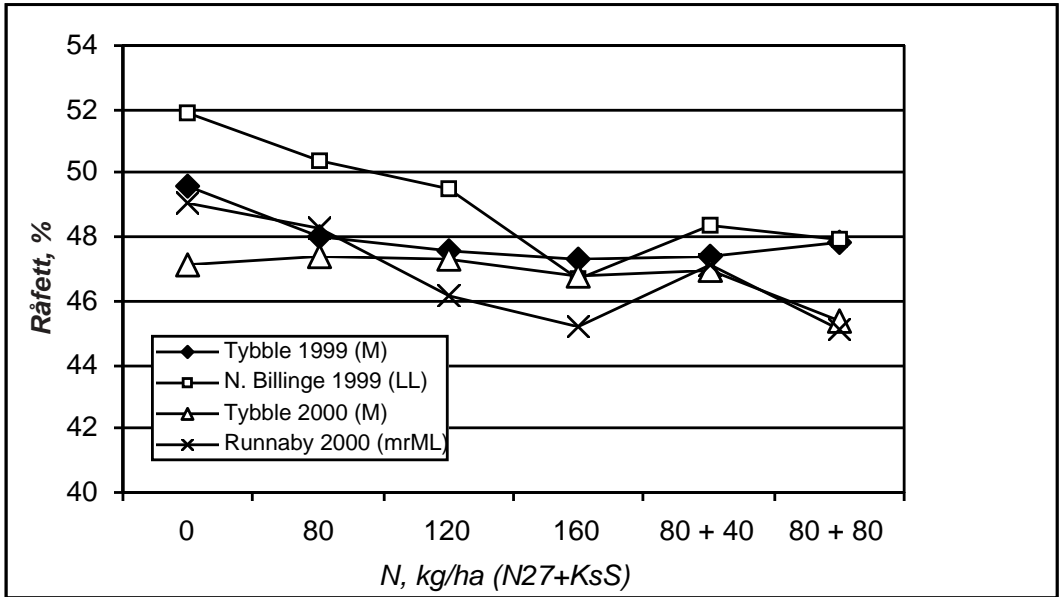
Under försöksperioden har strategin med delning varit framgångsrik endast i ett försök av sex. Troligen har klimatiska förutsättningar, främst nederbörden, haft avgörande betydelse här. I allmänhet verkar det inte vara lönande med annat än gödsling i samband med sådd.

Figur 1. Vårrops, sex försök 1999-2001. Fröskördar beroende av N-tillförsel.

Figur 2. Vårrops. Årsvisa medeltal av fröskördar beroende av N-tillförsel.

Figur 3. Vårrens 1999-2000. Råfetthalter beroende av N-tillförsel.